

Innhold

Forord	21
Innledning	22
DEL I	25
Kapittel 1	
Barnets beste, retten til familieliv og andre grunnleggende rettigheter	27
1.1 Innledning	27
1.2 Barnets beste	27
1.2.1 Overordnet om barnets beste	27
1.2.2 Barnets beste etter Grunnloven § 104 andre ledd	28
1.2.3 Barnets beste etter FNs barnekonvensjon	29
1.2.4 Barnets beste i Den europeiske menneskerettskonvensjon	29
1.2.5 Barnets beste i barnevernsloven	31
1.2.6 Hva er barnets beste?	31
1.2.7 Vekten av barnets beste	38
1.3 Vern om retten til familieliv, det biologiske prinsipp og gjenforeningsmålsettingen	40
1.3.1 Grunnleggende om retten til familieliv	40
1.3.2 Det biologiske prinsipp	41
1.3.3 Gjenforeningsmålsettingen – familielivet ender ikke ved omsorgsovertakelse	41
1.3.4 Hensynet til barnet kan gå foran retten til familieliv	43
1.3.5 Graden av vern om familielivet kan variere	44
1.3.6 Vern om et familieliv med fosterforeldre	45
1.3.7 Forholdet mellom retten til familieliv og andre beskyttede rettigheter	46

1.4	Nærmere om retten til å leve i tråd med sin egen kultur, religion og etniske bakgrunn	46
1.5	Det minste inngreps prinsipp	49

Kapittel 2

Generelle krav til avgjørelser i barnevernssaker		51
2.1	Innledning	51
2.2	Avgjørelsesform	52
2.2.1	Barnevernstjenestens avgjørelser	52
2.2.2	Avgjørelsesform i nemnda	52
2.2.3	Avgjørelsesform i domstolene	53
2.3	Avgjørelsesgrunnlaget	54
2.3.1	Nemndas avgjørelsesgrunnlag	54
2.3.2	Domstolenes avgjørelsesgrunnlag	54
2.4	Krav til begrunnelse av vedtak og rettslige avgjørelser	56
2.4.1	Begrunnelse av barnevernstjenestens vedtak	56
2.4.2	Begrunnelse av nemndsvedtak	57
2.4.3	Begrunnelse av domstolens avgjørelser	58
2.5	Kravet om nåtidsvurderinger	61
2.6	Beviskrav og tvilsrisiko i barnevernssaker	62
2.7	Betydningen av myndighetenes feil i barnevernssaker	66
2.7.1	Oppsummering	66
2.7.2	Det må foreligge en feil, og denne må ha hatt betydning for å kunne tillegges vekt	66
2.7.3	Tidligere feil som kan ha betydning, må trekkes inn i nye vurderinger	66
2.7.4	Når kan feil «repareres» i senere prosesser?	72

Kapittel 3

Hjelpetiltak		73
3.1	Innledning	73
3.2	Grunnleggende prinsipper og menneskerettigheter som ligger til grunn for reglene om hjelpetiltak	75
3.3	Nærmere om kravene til nemndas og domstolens vurderinger av hjelpetiltak i lys av gjenforeningsmålsettingen	77
3.4	Hvilke hjelpetiltak som er aktuelle	78
3.4.1	Et grunnvilkår om at hjelpetiltaket skal være egnet	78
3.4.2	Hjelpetiltak må være vurdert og forsøkt med mindre de anses nytteløse	79

3.4.3	Hjelpetiltakene kan være omsorgsendrende, kompenserende eller kontrollerende	81
3.4.4	Fosterhjem eller barnevernsinstitusjon som hjelpetiltak	85
3.5	Nærmere om frivillige hjelpetiltak	86
3.5.1	Vilkår for frivillige hjelpetiltak	86
3.5.2	Varigheten av frivillige hjelpetiltak	87
3.5.3	Samtykke til frivillige hjelpetiltak – krav til samtykket og hvem som skal samtykke	88
3.5.4	Hjelpetiltak som faller utenfor barnevernsloven, og samarbeid med andre tjenester	89
3.5.5	Særlig om akuttvedtak om hjelpetiltak dersom barn er uten omsorg	91
3.6	Nærmere om pålagte hjelpetiltak	91
3.6.1	Innledning	91
3.6.2	Vilkår for å pålegge hjelpetiltak	92
3.6.3	Varigheten av pålagte hjelpetiltak	94
3.6.4	Hvem vedtakene retter seg mot	94
3.6.5	Gjennomføring av tvangstiltakene	95
3.7	Behandlingen av vedtak om hjelpetiltak	95
3.7.1	Barnevernstjenestens vedtak om hjelpetiltak	95
3.7.2	Behandlingen av saker om pålagte hjelpetiltak i nemnd og domstol	96
3.8	Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om hjelpetiltak	98

Kapittel 4

Omsorgsovertakelse	101
4.1 Innledning	101
4.2 Vilkårene for omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1 ..	102
4.2.1 Innledning	102
4.2.2 Barnevernsloven § 5-1 bokstav a – alvorlige mangler ved omsorgen	103
4.2.3 Barnevernsloven § 5-1 bokstav b – barn som ikke får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring ..	108
4.2.4 Barnevernsloven § 5-1 bokstav c – barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet	109
4.2.5 Barnevernsloven § 5-1 bokstav d – det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadet fordi foreldrene vil være ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet	110

4.2.6	Barnevernsloven § 5-1 bokstav e – overveiende sannsynlig at et barn som ble akutt plassert som nyfødt vil komme i en situasjon som nevnt i bokstavene a–d	111
4.2.7	Barnevernsloven § 5-1 bokstav f – flytting av et barn som bor utenfor hjemmet etter samtykke fra foreldrene, vil føre til en situasjon som nevnt i bokstavene a–d	112
4.2.8	Barnevernsloven § 5-1 bokstav g – flytting av frivillig plassert barn kan føre til alvorlige problemer for barnet	113
4.2.9	Vurderingen av om omsorgsovertakelse er nødvendig og om hjelpetiltak kan skape tilfredsstillende forhold	113
4.2.10	Helhetsvurderingen av barnets beste	116
4.3	Vilkår for omsorgsovertakelse etter barnekonvensjonen, SP og EMK	117
4.3.1	Innledning	117
4.3.2	Vilkår for omsorgsovertakelse etter barnekonvensjonen	117
4.3.3	Vilkår for omsorgsovertakelse etter FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP)	119
4.3.4	Vilkår for omsorgsovertakelser etter EMK artikkel 8	119
4.3.5	Krever omsorgsovertakelse «very exceptional circumstances»?	124
4.4	Iverksettelse av vedtak om omsorgsovertakelse	132
4.5	Plasseringssted etter omsorgsovertakelse	132
4.5.1	Valg av plasseringssted	132
4.5.2	Betydning av plasseringssted for forholdsmessighetsvurderingen	134
4.5.3	Særlig om familieplassing	135
4.5.4	Særlig om plassering av søsken	136
4.5.5	Endring av plassering	137
4.6	Forholdet til reglene om tilbakeføring etter gjennomført omsorgsovertakelse	138
4.7	Omsorgsovertakelse som et midlertidig tiltak	139
4.8	Avslutning av omsorgsovertakelse	139
4.9	Krav til begrunnelse i saker om omsorgsovertakelse	140
Kapittel 5		
Atferdstiltak/ungdomstiltak		
5.1	Innledning og begrepsbruk	142
5.2	Særlig om partsforhold ved ungdomstiltak	143
5.3	Menneskerettslige føringer	144
5.4	§ 6-1 – frivillig opphold	145

5.5	§ 6-2 første ledd – vilkårene for plassering av ungdom i barnevernsinstitusjon uten samtykke	146
5.5.1	Grunnvilkåret – alvorlige atferdsvansker	146
5.5.2	Bokstav a – alvorlige eller gjentatte lovbrudd	147
5.5.3	Bokstav b – vedvarende problematisk bruk av rusmidler	154
5.5.4	Bokstav c – annen form for utpreget normløs atferd	154
5.5.5	§ 6-2 femte ledd – hjelpetiltak kan ikke ivareta barnets behov og plassering er til barnets beste	156
5.5.6	Beslutningsmyndighet	158
5.6	§ 6-2 sjette ledd – iverksettelse av plasseringsvedtaket	158
5.7	§ 6-2 andre og tredje ledd – plasseringens varighet	158
5.7.1	Forholdet mellom akutte plasseringer og etterfølgende vedtak fra nemnda	158
5.7.2	Varigheten av korttidsopphold	159
5.7.3	Varigheten og oppfølging av langtidsopphold	159
5.7.4	Forholdet mellom korttids- og langtidsopphold	161
5.8	§ 6-2 fjerde ledd – kravene til plasseringsstedet	161
5.9	Særlig om plassering av ungdom over 18 år	162
5.10	Plassering i fosterhjem med særlige forutsetninger eller i institusjoner med hjem	163
5.11	§ 6-6 Særlig om plassering når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel	164

Kapittel 6

	Samvær etter omsorgsovertakelse	166
6.1	Innledning	166
6.2	Det fastsettes et minimumssamvær	167
6.3	Samvær med foreldre	169
6.3.1	Innledning	169
6.3.2	Samværsfastsettelse: En konkret vurdering	170
6.3.3	To hovedhensyn ved fastsettelse av samvær med foreldre	171
6.3.4	Samværet skal ikke utsette barnet for urimelig belastning	175
6.3.5	Momenter i vurderingen	176
6.3.6	Finnes det normalnivåer for samvær?	181
6.3.7	Nullsamvær og sterkt begrenset samvær	183
6.4	Samvær med andre enn foreldrene	189
6.4.1	Fastsettelse av samværsomfanget	189

6.4.2	Barnevernstjenesten skal sørge for samvær med søsken og andre nærstående	191
6.5	Andre kontaktformer enn å møtes fysisk	191
6.5.1	Det kan også fastsettes begrensninger i telefon- og nettkontakt mellom barn og tidligere omsorgspersoner ..	191
6.5.2	Nærmere om den konkrete vurderingen av reguleringer av telefon- og nettkontakt	192
6.6	Vilkår for samvær	195
6.6.1	Innledning	195
6.6.2	Tilsyn under samvær	196
6.6.3	Andre vilkår for samvær	198
6.7	Samværenes nærmere innhold og gjennomføring	199
6.8	Kontakt- og besøksforbud	200
6.9	Skjult adresse	201
6.10	Iverksettelse av vedtak og dom	202
6.11	Sperrefrist. Adgangen til å kreve ny sak om samvær behandlet ..	203
6.12	Krav til beslutningsgrunnlag og begrunnelse i samværssaker	207

Kapittel 7

Tilbakeføring	209	
7.1	Innledning	209
7.2	Grunnvilkåret om at det er overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi forsvarlig omsorg	210
7.2.1	Forsvarlig omsorg	210
7.2.2	Overveiende sannsynlig – forhøyet beviskrav	212
7.3	Tilknytningsunntaket	213
7.4	Hensynet til barnets beste i tilbakeføringssaker	215
7.4.1	Om hensynet til barnets beste	215
7.4.2	Kan tilbakeføring skje hvis det er til barnets beste selv om vilkårene ikke er oppfylt?	216
7.4.3	Kan tilbakeføring nektes selv om vilkårene er oppfylt hvis det likevel er til barnets beste?	219
7.5	Forholdet til Grunnloven og Norges internasjonale forpliktelser	220
7.6	Fosterforeldrenes uttalerett	222
7.7	Sperrefrist. Adgangen til å kreve ny sak om tilbakeføring behandlet	223
7.7.1	Tolv måneders sperrefrist	223
7.7.2	Adgangen til å kreve ny sak når tilknytningsunntaket er oppfylt	227

7.8	Kravene til beslutningsgrunnlag og begrunnelse i tilbakeføringssaker	229
7.9	Skriftlig behandling av tilbakeføringssaker	230

Kapittel 8

Fratakelse av foreldreansvar og adopsjon	231
8.1 Innledning	231
8.2 Overordnet om vurderingstemaet ved adopsjon. Forholdet til EMK og Norges internasjonale forpliktelser	232
8.3 Betydningen av tidligere feil fra myndighetene	235
8.4 Vilkårene for adopsjon	237
8.4.1 Innledning	237
8.4.2 Fratakelse av foreldreansvaret	238
8.4.3 Grunnvilkåret – ikke forsvarlig omsorg eller tilknytningen til fosterhjemmet	240
8.4.4 Fosterforeldrene må ha vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og utøvd god omsorg for barnet	244
8.4.5 Adopsjonslovens vilkår må være oppfylt	245
8.4.6 Særlig tungtveiende grunner som tilsier at adopsjon vil være til barnets beste	248
8.4.7 Foreldrene samtykker til adopsjonen	263
8.5 Kravene til begrunnelse og avgjørelsesgrunnlag i adopsjonssaker	263
8.6 Gjennomføring av adopsjonen	265
8.7 Besøkskontakt etter adopsjon	266
8.7.1 Innledning	266
8.7.2 Vilkårene for besøkskontakt	267
8.7.3 Gjennomføring av besøkskontakten	270
8.7.4 Ny prøving av vedtak om besøkskontakt?	271
8.7.5 Rettslig prøving av vedtak om besøkskontakt	272

Kapittel 9

Barnevernets, foreldrenes og fosterforeldrenes ansvar og myndighet etter omsorgsovertakelse	273
9.1 Innledning	273
9.2 Omsorgsovertakelse er normalt et midlertidig tiltak	274
9.3 Omsorgs- og foreldreansvar etter omsorgsovertakelse	276
9.3.1 Barnevernstjenesten har omsorgsansvaret for barnet etter en omsorgsovertakelse	276

9.3.2	Fosterforeldrene eller institusjonen utøver omsorgsansvaret på vegne av barnevernstjenesten	278
9.3.3	Foreldreansvaret etter omsorgsovertakelse	279
9.3.4	Forholdet til barnets selvråderett	281
9.3.5	Barnevernstjenestens ansvar for å følge opp barnet etter en omsorgsovertakelse	282
9.4	Barnevernstjenestens oppfølging av foreldrene etter omsorgsovertakelse	283
9.5	Omsorgsplan	285
 DEL II		 287
 Kapittel 10		
Krav til prosessen i barnevernssaker		289
10.1	Innledning og kort om forholdet mellom prosessuelle forpliktelser og grunnlaget for avgjørelsen	289
10.2	Barnets rett til medvirkning	290
10.3	Partenes rett til å bli involvert i beslutningsprosessen, rett til innsyn, anledning til kontradiksjon og rett til rettslig bistand . . .	291
10.3.1	Grunnleggende om kravene	291
10.3.2	Retten til informasjon og kontradiksjon	291
10.3.3	Advokatbistand i barnevernssaker	293
10.4	Krav til saksbehandlingstid	293
10.5	Resultatansvar eller innsatsforpliktelser?	294
 Kapittel 11		
Vilkår for saksanlegg i barnevernssaker		296
11.1	Innledning	296
11.2	Hvem som kan anlegge barnevernssak for nemnd og domstol. Krav til tilknytning	296
11.2.1	Hvem som kan anlegge nemndssak	296
11.2.2	Hvem som ellers er parter i nemndssaken	297
11.2.3	Hvem som kan reise søksmål og være saksøkt i saker for domstolen	298
11.3	Krav til aktualitet (søksmålssituasjon)	299
11.4	Frist for å anlegge sak	301
11.4.1	Frist for nemndssak	301
11.4.2	Frist for søksmål	302

11.5	Sperrefrist/karensperiode for ny sak	304
11.6	Hvor barnevernssak skal anlegges	305
11.6.1	Begjæring til barneverns- og helsenemnda – stedlig kompetanse	305
11.6.2	Begjæring om rettslig prøving av nemndsvedtak – vernetting	306
11.7	Barnevernslovens stedlige virkeområde	307

Kapittel 12

Partsrettigheter	311
12.1 Innledning	311
12.2 Overordnet om partsrettighetsvurderingen	312
12.3 Når vilkårene for å være part ikke er oppfylt, skal saken avvises	313
12.4 Sak om hjelpetiltak	314
12.5 Sak om akuttvedtak	314
12.6 Saker om omsorgsovertakelse og tilbakeføring	315
12.6.1 Foreldre	315
12.6.2 Andre enn foreldre	318
12.7 Sak om fosterhjemsplassing	319
12.8 Sak om samvær	319
12.8.1 Foreldre	319
12.8.2 Andre enn foreldre	319
12.9 Sak om flytting av barnet til nytt fosterhjem	324
12.10 Sak om atferdstiltak/ungdomstiltak	325
12.11 Sak om fratakelse av foreldreansvar og adopsjon	325
12.12 Barnet som part	326
12.13 Søsken som part	329
12.14 Kommunen som part	330
12.15 Partsinntreden under sakens gang	330
12.16 Adgangen til å opptre som partshjelper	333

Kapittel 13

Barnets rett til medvirkning	335
13.1 Hovedinnholdet i barnets rett til medvirkning	335
13.2 Overordnet om de ulike rettsgrunnlagene for barnets rett til medvirkning	337
13.2.1 Innledning	337
13.2.2 Grunnloven § 104	337
13.2.3 Barnekonvensjonen artikkel 12	337

13.2.4	Retten til privatliv og familieliv etter EMK artikkel 8 . . .	338
13.2.5	Barnevernsloven §§ 1-4 og 1-3	339
13.3	Omfanget av medvirkningsretten	340
13.3.1	Innledning	340
13.3.2	Barnet må kunne danne seg egne meninger	341
13.3.3	Et skille mellom ulike avgjørelsestyper	343
13.3.4	Et skille mellom midlertidige og endelige avgjørelser	345
13.3.5	Unntak fra barnets rett til å bli informert og uttale seg av hensyn til barnets beste	346
13.3.6	Hvor ofte skal barnet høres?	352
13.4	Hvordan skal barnet medvirke?	354
13.4.1	Generelt om rammene for samtalen med barnet og barnets rett til informasjon	354
13.4.2	Barnets rett til å medvirke er ikke en plikt til å uttale seg .	355
13.4.3	Generelt om valgmulighetene for hvordan samtalen skal gjennomføres, og hva valget skal bygge på	356
13.4.4	Tillitspersonordningen	358
13.4.5	Nærmere om høring direkte for nemnda eller retten	359
13.4.5.1	En utvikling i retning av et utgangspunkt om direkte høring?	359
13.4.5.2	Momenter i vurderingen av om barnet skal høres direkte	360
13.4.5.3	Hvem skal gjennomføre den direkte høringen?	361
13.4.5.4	Hvordan skal høringen gjennomføres?	362
13.4.5.5	Når skal en direkte høring skje?	363
13.4.5.6	Hvor høringen skal skje, og muligheten for fjernavhør	364
13.4.6	Høring gjennom en talsperson eller annen representant	365
13.4.7	Høring via sakkyndig	369
13.5	Referatet fra samtalen	372
13.6	Tilbakemelding til barnet etter avgjørelsen er tatt	373
13.7	Tolkning av barnets uttalelser og handlinger	373
13.8	Vekten av barnets syn	375
13.9	Avgjørelsesform ved tvist om barnets medvirkning	376
13.10	Virkingen av at barnets rett til medvirkning ikke blir overholdt	378

Kapittel 14

Sakkyndighet i barnevernssaker	379
14.1 Innledning	379
14.2 Når skal det oppnevnes sakkyndig?	379
14.2.1 Utgangspunkt for vurderingen og momentliste	379
14.2.2 Betydningen av sammensetningen av nemnd og domstol	382
14.2.3 Nærmere om momentet sakens alvor og tema	382
14.2.4 Nærmere om momentet annen bevisførsel og behovet for oppdaterte vurderinger	384
14.2.5 Nærmere om momentet barnets alder, modenhet og innhenting av barnets syn	387
14.2.6 Nærmere om momentet partenes syn	388
14.3 Valg av sakkyndig	389
14.3.1 Formelle krav til den sakkyndige og krav til kompetanse	389
14.3.2 Hvordan finne frem til en konkret sakkyndig?	390
14.3.3 Den sakkyndiges habilitet	392
14.3.4 Bytte av sakkyndig eller oppnevning av ytterligere sakkyndige	394
14.3.5 Ny oppnevning av sakkyndig i ankeinstansen	395
14.4 Mandatet til den sakkyndige	396
14.4.1 Grunnleggende krav	396
14.4.2 Overordnet om de ulike faglige vurderingstemaene i en sakkyndig utredning	398
14.4.3 Metodiske og prosessuelle føringer for den sakkyndiges arbeid	400
14.4.4 Særlig om vurdering av kulturelle forhold	402
14.5 Avgjørelsesform og anke over avgjørelse om sakkyndig	404
14.5.1 Avgjørelsesform	404
14.5.2 Reglene om anke over avgjørelser om sakkyndig	404
14.6 Praktisk gjennomføring av oppnevning og oppfølging av den sakkyndiges arbeid	405
14.7 Barnesakkyndig kommisjon	407
14.8 Nærmere om partenes rett til innsyn i grunnlaget for den sakkyndiges vurderinger og kontradiksjon	411
14.9 Vurderingen av den sakkyndiges uttalelser	412
14.9.1 Innledning	412

14.9.2	Praksis om begrunnelseskrav knyttet til sakkyndige vurderinger	413
14.9.3	Fremgangsmåte ved vurdering av sakkyndige rapporter	414

Kapittel 15

Gjennomføringen av barnevernssaker i nemnd og domstol	417
15.1 Innledning. Hovedprinsipper for saksbehandlingen i nemnd og domstol	417
15.2 Krav til innholdet av en begjæring om sak for nemnd og domstol	419
15.2.1 Begjæring om tiltak til barneverns- og helsenemnda	419
15.2.2 Begjæring om rettslig prøving (stevning)	420
15.3 Sammensetningen av nemnd og domstol	421
15.3.1 Sammensetningen av barneverns- og helsenemnda i enkeltsaker	421
15.3.2 Sammensetningen av tingretten	422
15.3.3 Dommerfullmektiger som rettens leder i barnevernssaker	423
15.3.4 Sammensetningen av lagmannsretten	424
15.3.5 Situasjonen hvis et nemndmedlem eller en dommer får forfall under behandlingen av saken	425
15.4 Habilitet	426
15.5 Krav til saksbehandlingstid	429
15.5.1 Saksbehandlingstid i nemndene	429
15.5.2 Saksbehandlingstid i domstolen	430
15.6 Gjennomføring av nemndsmøtet	431
15.7 Gjennomføring av hoved- og ankeforhandlingen	432
15.7.1 Innledning	432
15.7.2 Partens tilstedeværelse. Møteplikt og fravær	432
15.7.3 Oversettelse og tolk	436
15.7.4 Saksfremstillingen	436
15.7.5 Partsforklaringer i barnevernssaker	437
15.7.6 Vitneførsel	438
15.7.7 Særlig om anonym vitneførsel	439
15.7.8 Rettsoppnevnt sakkyndig	442
15.7.9 Avsluttende innlegg	442
15.7.10 Sakskostnader	443
15.8 Særlig om domstolens prøvingsadgang	443

15.8.1	Det er nemndas «vedtak» som kan bringes inn for domstolen	443
15.8.2	Domstolen prøver alle sider ved nemndas vedtak, men kan bare pådømme det eller de krav eller rettsforhold som er brakt inn for rettslig avgjørelse	443
15.8.3	Retten er ikke bundet av enighet mellom partene	446
15.8.4	Retten kan treffe både mindre og mer inngripende avgjørelser enn det nemnda har gjort	446
15.9	Retten til advokat og fri sakførsel	447
15.9.1	Rett til advokat i nemnda	447
15.9.2	Rett til advokat for domstolen	447
15.9.3	Kostnader ved nemndssaken	448
15.9.4	Kostnader ved rettssaken	448

Kapittel 16

	Alternativ gjennomføring av barnevernssakene	450
16.1	Innledning	450
16.2	Mekling og forlik	451
16.2.1	Innledning	451
16.2.2	Samtaleprosess i barneverns- og helsenemnda	452
16.2.3	Rettsmekling og minnelige løsninger for domstolene ...	455
16.2.4	Rettsforlik	456
16.3	Enighet om resultatet – sammenfallende påstander	456
16.3.1	Enighet om utfallet av nemndssaken	456
16.3.2	Enighet om utfallet av domstolsbehandlingen	457
16.4	Skriftlig og forenklet behandling	458
16.4.1	Særskilt hjemmel for skriftlig behandling i barneverns- og helsenemnda	458
16.4.2	Skriftlig behandling i domstolene	459
16.4.3	Forenklet behandling i domstolene?	460
16.5	Saken trekkes	461
16.5.1	Begjæringen om tiltak for nemnda trekkes	461
16.5.2	Begjæringen om rettslig prøving trekkes	462
16.6	Stansing	463

Kapittel 17

	Midlertidige avgjørelser i barnevernssaker	465
17.1	Innledning	465
17.2	Akuttvedtak	466
17.2.1	Innledning	466

17.2.2	Akuttvedtak som hjelpetiltak der barn er uten omsorg . . .	466
17.2.3	Akuttvedtak om plassering av barn utenfor hjemmet	467
17.2.4	Vedtak om midlertidige flytteforbud	469
17.2.5	Akuttvedtak om plassering i atferdsinstitusjon	470
17.2.6	Akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel	470
17.2.7	Kontroll av akuttvedtak	471
17.2.8	Klagebehandling av akuttvedtak	471
17.2.9	Rettslig prøving av akuttvedtak	472
17.3	Utsatt iverksettelse av vedtak og rettsavgjørelser i barnevernssaker	475
17.3.1	Innledning	475
17.3.2	Forvaltningsloven § 42 – nemndas kompetanse til å beslutte at et vedtak ikke skal iverksettes før det foreligger endelig dom	476
17.3.3	Tvisteloven § 36-2 – utsatt iverksettelse og avgjørelser om at tvang inntil videre ikke skal opprettholdes	477
17.3.4	Tvisteloven § 36-9 – avgjørelser om at dommer ikke skal få foregrepet virkning	480
17.3.5	Tvisteloven § 36-10 andre ledd – ankeinstansens avgjørelse av spørsmål om utsatt iverksettelse og av om tvangen skal stå ved lag	481
17.4	Midlertidig forføyning i barnevernssaker	482

Kapittel 18

Taushetsplikt, opplysningsplikt og adgangen til å

	dele opplysninger	485
18.1	Innledning	485
18.2	Taushetsplikt i barnevernet	485
18.2.1	Innledning	485
18.2.2	Hvem som har taushetsplikt	486
18.2.3	Hva det innebærer å ha taushetsplikt	487
18.2.4	Innholdet av taushetsplikten for personlige forhold	487
18.3	Unntakene fra taushetsplikten – barnevernstjenestens adgang til å dele taushetsbelagte saksopplysninger med andre	489
18.3.1	Generelt om deling av opplysninger med andre	489
18.3.2	Samtykke	489
18.3.3	Anonymiserte opplysninger	492
18.3.4	Ingen berettiget interesse tilsier hemmelighold	492

18.3.5	Taushetsbelagte opplysninger kan brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for	494
18.3.6	Deling av opplysninger for å ivareta barnevernstjenestens oppgaver	495
18.3.7	Bruk av opplysningene innen organet eller etaten	497
18.3.8	Tilbakemelding til melder	497
18.3.9	Opplysninger om barnevernets vedtak og om en families tilknytning til barnevernet	498
18.3.10	Anmeldelser og deling av opplysninger med påtalemyndigheten og kontrollmyndigheter	499
18.3.11	Opplysninger om oppholdssted	501
18.3.12	Barnevernstjenestens opplysningsplikter	502
18.4	Opplysningsplikt og delingsadgang til barnevernet	502
18.4.1	Forvaltningens og profesjonsutøveres plikt til å melde fra til barnevernstjenesten	502
18.4.2	Særlig om politiets adgang og plikt til å melde bekymring til barnevernstjenesten	508
18.4.3	Særlig om domstolenes adgang og plikt til å melde bekymring til barnevernstjenesten	509
18.4.4	Pålegg om å gi opplysninger til bruk i barnevernssaker ..	511
18.4.5	Bruk av taushetsbelagte opplysninger som er delt med barnevernstjenesten i nemnda eller retten	514
18.5	Kort om forholdet til personvernforordningen	514
18.6	Partenes rett til innsyn i barnevernsdokumenter og adgang til å bruke opplysningene	515

Kapittel 19

	Offentlighet under møter og for avgjørelser	519
19.1	Offentlighet under nemndsmøter og rettsmøter i barnevernssaker	519
19.1.1	Utgangspunktet om offentlige rettsmøter	519
19.1.2	Adgangen til å gjøre unntak fra utgangspunktet om offentlige rettsmøter	520
19.1.3	Hovedregelen om lukkede dører i barnevernssaker	521
19.1.4	Adgangen til å behandle barnevernssaker for åpne dører	521
19.1.5	Adgangen for enkeltpersoner til å følge en sak for lukkede dører – barnevernsloven § 14-17 tredje ledd og domstolloven § 127	525
19.1.6	Helt eller delvis åpne dører under møtet	527

19.1.7	Taushetsplikt og referatforbud	528
19.2	Opptak under barnevernssaker	530
19.3	Offentlighet for avgjørelser i barnevernssaker	531

Kapittel 20

	Rettsmidler. Særlig om ankesiling	533
20.1	Innledning	533
20.2	Anke til lagmannsretten	534
20.2.1	Anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken	534
20.2.2	Det er grunn til å behandle saken på ny fordi det er fremkommet nye opplysninger	536
20.2.3	Det er vesentlige svakheter ved tingrettens avgjørelse eller saksbehandling	538
20.2.4	Utvidet tvangsbruk	544
20.2.5	Om det bør gis samtykke til ankebehandling	545
20.2.6	Omfanget av lagmannsrettens samtykke	546
20.2.7	Lagmannsrettens saksbehandling	547
20.2.8	Kort om ankebehandlingen dersom saken fremmes for realitetsbehandling	551
20.2.9	Særlig om anke over beslutning eller kjennelse fra tingretten	552
20.3	Anke til Høyesterett	553
20.3.1	Anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte samtykke til ankebehandling	553
20.3.2	Anke over lagmannsrettens beslutning om å gi samtykke til ankebehandling	554
20.3.3	Anke over lagmannsrettens dom eller kjennelse i barnevernssak	554
20.4	Gjenåpning av barnevernssak	555
	Litteratur	559
	Lovregister	563
	Konvensjoner	576
	Dommer og avgjørelser	578
	Stikkordregister	595